

Föreningsbyrån
Socialtjänsten

Hur ska den ideella föreningen gå till väga om ett barn misstänks fara illa?

Föreningar kommer ibland i kontakt med barn som riskerar att fara illa. Som ett stöd i sådana situationer finns här ett förslag till rutiner.

Socialtjänstlagen

Utdrag ur Socialtjänstlag SoL (2001:453) 14 kap. Anmälan om missförhållanden

14 kap. 1c § socialtjänstlagen (SoL)

Var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.

Som ledare inom en ideell förening omfattas man inte av anmälningsskyldighet men man bör anmäla till socialtjänsten om man misstänker att ett barn far illa.

Vad gäller för föreningar?

Föreningar är inte skyldiga enligt lag att lämna uppgifter till socialtjänsten. Det är viktigt att vid anmälan lämna ut tillräcklig information för att socialtjänsten ska kunna bedöma om de ska starta en utredning.

Det är till hjälp om det i föreningen finns rutiner/handlingsplaner för hur man ska agera om man vet eller misstänker att ett barn far illa.

Olika situationer

Situationer som ger anledning till oro är misstanke om fysisk eller psykisk miss-handel, sexuella övergrepp, hedersrelaterat våld, att barnet tvingas till för stort självständigt ansvar i förhållande till ålder, brister i fysisk omsorg (t ex missköts i fråga om hygien, kläder, får ej lämplig sjukvård, lämnas utan tillsyn eller erforderligt skydd). Det kan även handla om brister i känslomässig omsorg t.ex. trygghet och stimulans eftersätts på grund av missbruk eller psykisk ohälsa hos föräldrar, djupgående konflikter mellan föräldrar – barnet får "sitta emellan".

Andra situationer kan vara att barnet bevittnat våld, bristande anknytning till vårdnadshavare eller missförhållanden i hemmet som beror på annan än vårdnadshavaren. Barnet/ungdomens eget beteende kan också vara skäl till oro, exempelvis bruk av alkohol eller andra droger, kraftfullt utagerande beteende eller kriminalitet.

Förslag till rutiner i föreningen

Detta är ett förslag på hur en rutin/handlingsplan för hur man kan agera när man misstänker att ett barn far illa. Förutsättningarna är naturligtvis olika utifrån exempelvis föreningens storlek, om det finns anställd personal osv.

1. Utse en person i er förening som ansvarar för anmälningar angående barn som far illa. Var och en som misstänker att ett barn far illa kan själv kontakta socialtjänsten. Vid osäkerhet kan det vara bra att ha en person i föreningen att rådgöra med om anmälan ska göras, hur man gör en anmälan osv.
2. Om föreningen känner sig osäker på om man ska göra en anmälan eller inte bör man ringa och konsultera med socialtjänsten. Det går bra att vara anonym och barnet behöver inte namnges. OBS! Om man vill vara anonym ska man inte presentera sig vid det rådgörande samtalet.
3. Det är oftast bra att informera barnet om att föreningen tänker göra en anmälan, detta bör göras av den som känner barnet bäst. Föreningen bör rådgöra med socialtjänsten innan de informerar föräldrar om att de tänker göra en anmälan - se nedan!
4. Den person i föreningen som utsetts som ansvarig gör anmälan till socialtjänsten om den person som initierat oron inte själv vill anmäla. Om flera personer känner oro för ett barn kan flera underteckna en anmälan.
5. Föräldrarna avgör om representant från föreningen får delta vid det första besöket hos socialtjänsten. Vid detta tillfälle kan man också diskutera frågor kring sekretessen.

Barn och ungdom som misstänks utsatt för psykisk och/eller fysisk misshandel, sexuella övergrepp inom familjen eller hedersrelaterat våld.

Föreningen ska i dessa fall **aldrig** föra dialog med föräldrarna. Kontakta socialtjänsten för råd och stöd. Önskar man vara anonym är det viktigt att man inte presenterar sig när man ringer, eftersom anonymiteten då inte gäller.

Socialtjänstens arbete efter anmälan

När socialtjänsten tagit emot en anmälan påbörjas en förhandsbedömning inom 24 timmar. Förhandsbedömningens syfte är att avgöra om det finns anledning att inleda utredning. Under förhandsbedömningen kan kontakt tas med anmälaren för ett förtydligande av anmälan, samt med vårdnadshavare och barnet/ungdomen själv. Det är vanligt att man bjuder in till en gemensam träff. Om alla är med och hör vad som sägs leder det till ett bättre samarbete med framförallt familjen. Det minskar också utrymmet för missförstånd och förtroendeklyftor.

En utredning startar

Socialtjänstens uppgift är att utifrån anmälan och övriga uppgifter om barnets situation ta ställning till om en utredning ska inledas. Utredningens syfte är att undersöka om barnets föräldrar kan tillgodose barnets behov av omsorg och skydd och om barnet/föräldrarna är i behov av några insatser eller stöd genom socialtjänsten.

Om en utredning inleds innebär det att socialtjänsten inhämtar information om barnet och familjen från bl.a. föreningen, skolan och andra som finns runt barnet. Vårdnadshavarna har rätt att ta del av alla de uppgifter som inkommer under utredningen.

Skapar ett medvetande

En utredning kan leda till att socialtjänsten erbjuder familjen stöd. Det är inte alltid familjen tackar ja. Socialtjänstens verksamhet bygger så långt möjligt på frivillighet och det är endast i särskilt allvarliga fall som tvångsåtgärder kan bli aktuella. Även en utredning som avslutas utan insats kan vara betydelsefull eftersom det många gånger ger familjen en möjlighet att bli medveten om hur andra ser på barnets situation. Det kan finnas många orsaker till att det inte märks någon förändring i barnets situation, som föreningen inte känner till eller kan få information om. Om föreningens oro kring barnet kvarstår bör ny anmälan göras.

Sträng sekretess

Socialtjänsten har sträng sekretess, vilket innebär att de inte får lämna ut uppgifter om klienters personliga förhållanden. Det kan därför hända att föreningen efter en anmälan inte får veta vad som händer. Om vårdnadshavare lämnar samtycke till handläggande socialsekreterare får viss information lämnas till föreningen. Det kan t ex handla om att föreningen får veta att barnet och familjen får insatser från socialtjänsten.

Mall för anmälan

En anmälan kan vara muntlig eller skriftlig. En skriftlig anmälan underlättar för vårdnadshavarna, barnet och socialtjänsten genom att den blir tydligare än en muntlig.

En anmälan bör innehålla följande uppgifter:

- Barnets namn, adress och personnummer
- Namn och adress till föräldrar/vårdnadshavare
- Telefonnummer till familjen
- Namn och telefonnummer på den som gör anmälan. Uppgifter om anmäla-rens roll i föreningen samt ev. förhållande till barnet
- Anledning till anmälan, konkreta uppgifter om vad som utgör grunden för att anmälan görs. Omfattning och tidpunkter för när eventuella händelser ägt rum
- Konsekvenser för barnet som anmälar ev. observerat
- Redogörelser för eventuella insatser/åtgärder från föreningens sida
- Information om föreningen diskuterat sin oro med föräldrarna
- Uppgifter om föreningen informerat föräldrarna om att anmälan görs

**Vid frågor eller för att rådgöra går det bra att kontakta
Mottagningsenheten, telefon 090-16 10 02.**

Anmälan skickas till:
Umeå kommun
Socialtjänstens mottagningsenhet
Box 3045
903 02 Umeå

Kontaktuppgifter till Socialtjänstens verksamheter i Umeå

Mottagningsenheten

Tel. 090-16 10 02

Besöksadress
Kungsgatan 71-73
903 02 Umeå
mottagningsenheten@umea.se

Telefon- och besökstider
Måndag till onsdag, samt fredag
8.30–11.30, 13.00–16.00
Torsdag
8.30–9.30, 13.00–16.00

Socialjouren

Tel. 090-16 30 50
Vardagar efter 16.00, helger

Fältgruppen

Tel. 090-16 30 34

Ingången

Tel. 090-16 53 50
(kontorstid på vardagar)
Ingången är en verksamhet inom
Ungdomshälsan.
Ungdomshälsans reception tel. 090-785 80 01

Kontaktuppgifter till övriga verksamheter

Anorexi-Bulimikontakten

Tel. 08-20 72 14
umea@abkontakt.se
www.abkontakt.se

BRIS

Många gånger kan möjligheten att få vara anonym vara det som gör att man vågar ta det första steget och berätta för någon. Se till att information om BRIS finns där barn och unga är.
www.bris.se

BRIS Vuxentelefon – om barn

Tel. 077-150 50 50
Vardagar: kl 10-13.
www.barnperspektivet.se, BRIS för vuxna

Friends

Besöksadress
Västra Esplanaden 9B, 903 25 Umeå
www.friends.se

Kvinnojouren i Umeå

Tel. 090-77 97 00
www.kvinnojoureniumea.se

Tjejjouren i Umeå

Tel. 090-77 81 81
umea.tjejjouren.se

Mansjouren Västerbotten

Tel. 090 - 17 80 50
Tis. 18-21
Övrig tid tel. 070 - 257 43 13
www.mansjouren.ac.se

Killjouren.se

akut@killjouren.se
www.killjouren.se

Rädda Barnen, Föräldratelefonen

Tel. 020-786 786
Mån– fre. 18.00 – 21.00
Lör 13.00 – 16.00

Trygga möten

Scouterna har under flera år arbetat med "trygga möten". Scouterna delar gärna med sig av kunskaper och erfarenheter till andra organisationer både lokalt och centralt. De kan utbilda ledare och styrelser, ge råd om hur man kan utveckla stöd och utbildning och vara bollplank till organisationsutveckling inom området. De har bland annat tagit fram en nätutbildning som är tillgänglig för andra organisationer.
www.scout.se

Kontaktperson:
carin.grundberg-sandell@scout.se